

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НААН УКРАЇНИ
ЛАБОРАТОРІЯ ТВАРИННИЦТВА

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ
ТА БЕЗПЕКА ВИРОБНИЦТВА Й ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА”

04 червня 2021 року

Дніпро, 2021

УДК 636.22 / 28.034

ПРОДУКТИВНІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

О.І. Черненко, к. с.-г. н., доцент

О.Ю. Голинська, магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро, Україна, chernenkoei@ukr.net

Анотація. Вивчено функціональні властивості вимені, його форму та молочну продуктивність корів української червоно-рябої молочної породи за перші три закінчені лактації. Встановлено, що кращими за морфологічними і технологічними ознаками вимені, рівнем надою, кількістю молочного жиру виявилися тварини з ванноподібною і чашиподібною формами вимені і перевершують корів з округлою формою з достовірним результатом ($P > 0,95$).

Ключові слова: корови, українська червоно-ряба молочна порода, молочна продуктивність, технологічні якості.

Актуальність проблеми. Українська червоно-ряба молочна порода великої рогатої худоби належить до молочного напрямку продуктивності. За ефективністю використання ця порода не поступається аналогам вихідних порід, вона є однією з конкурентоспроможних та перспективних порід для розведення. Тварин цієї породи широко розводять у центральних, західних та північних регіонах України, тривалість господарського використання корів у промислових стадах становить від 4 до 6 лактацій.

У практиці молочного скотарства комплектують стада для машинного доїння в основному за продуктивними ознаками. Недооцінюється при цьому важливість таких показників, як форма вим'я, величина та розміщення дійок, хоча саме ці ознаки безпосередньо впливають на процеси доїння (Черненко О.І., 2014). Технологічність корів визначається багатьма ознаками, серед яких важлива роль належить інтенсивності молоковіддачі. Доведено, що цей показник залежить від генотипу тварин, лінійної їх належності, стадії лактації та рівня продуктивності, форми молочної залози, тonusу сфінктера й діаметра соскового каналу та інших факторів (Шуляр А.Л., 2013).

Вивченню технологічних якостей корів приділялася значна увага і за останні 15-20 років у зв'язку з широким впровадженням інтенсивних технологій виробництва молока та використання порід тварин, одержаних від схрещування місцевих і кращих світових порід. Вчені одностайно стверджують, що технологічність корів покращується, якщо вони мають значну частину «крові» голштинської породи (Костенко В.І. та ін., 2010).

Мета роботи. Вивчити показники молочної продуктивності та швидкості молоковиведення у корів української червоно-рябої молочної породи за три закінчені лактації залежно від форми вимені в умовах інтенсивної технології виробництва молока та можливість їх удосконалення у СТОВ Агрофірма Ясенівська Кіровоградської області.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проведені на тваринах, які були аналогами за віком і фізіологічним станом, загальною чисельністю 105 голів. Дослідне поголів'я перебувало в однакових умовах годівлі за безприв'язного боксового способу утримання. Статистичну

обробку результатів досліджень проведено методом варіаційної статистики за алгоритмами Н.П. Плохинського (1969).

Результати досліджень. Показники молочної продуктивності і технологічних якостей корів української червоно-рябої молочної породи за перші три закінчені лактації залежно від форми вимені представлені у таблиці 1.

**1. Молочна продуктивність корів української червоно-рябої молочної породи
за перші три лактації залежно від форми вимені**

Показник	Форма вим'я					
	чашоподібна, n=58 (I група)		ванноподібна, n=28 (II група)		округла, n=19 (III група)	
	$X \pm Sx$	$Cv, \%$	$X \pm Sx$	$Cv, \%$	$X \pm Sx$	$Cv, \%$
Перша лактація						
Надій за 305 дн. лактації, кг	4482±77*	21,7	4565±129*	10,1	4117±94	18,3
Вміст жиру в молоці, %	3,85±0,024	5,0	3,86±0,03	2,1	3,87±0,06	4,8
Кількість мол. жиру, кг	172,3±3,0	21,4	176,5±4,16*	8,5	158,8±6,82	17,2
Швидкість молоковидення, кг/хв	1,52±0,03	25,4	1,65±0,06	11,1	1,43±0,12	27,8
Друга лактація						
Надій за 305 дн. лактації, кг	4816±99*	20,1	4972±141*	17,1	4518±87	13,1
Вміст жиру в молоці, %	3,86±0,02	5,8	3,88±0,03	5,8	3,89±0,05	5,6
Кількість мол. жиру, кг	185,9±11,9	19,7	192,9±9,8*	15,2	175,7±7,1	12,5
Швидкість молоковидення, кг/хв	1,64±0,03	25,4	1,68±0,06	11,1	1,52±0,12	27,8
Третя лактація						
Надій за 305 дн. лактації, кг	5520±107*	17,9	5552±164*	11,4	4987±121	8,4
Вміст жиру в молоці, %	3,87±0,03	6,3	3,86±0,02	4,5	3,88±0,02	5,0
Кількість мол. жиру, кг	213,6±10,3	4,8	214,3±13,8	5,4	193,5±12,4	4,2
Швидкість молоковидення, кг/хв	1,78±0,03	25,4	1,80±0,06	11,1	1,64±0,08	27,8

Наведені дані свідчать, що вищими надоями за 305 днів перших трьох лактацій характеризуються тварини з ванноподібною (4565-5552 кг) і чашоподібною (4482-5520 кг) формами вимені і перевершують корів з округлою формою з достовірним результатом (за $P > 0,95$). За жирномолочністю суттєвих відмінностей між групами тварин не встановлено.

Більшу кількість молочного жиру одержали від корів з чашоподібною та ванноподібною формою вимені, відповідно 172,3-213,6 і 176,5-214,3 кг, що було більше проти тварин з округлим вим'ям на 13,5-20,1 та 17,7-20,8 кг (за $P > 0,95$).

Найвищою швидкістю молоковидення характеризуються тварини з ванноподібним і чашоподібним вим'ям, відповідно 1,52-1,78 та 1,65-1,80 кг/хв. У корів з округлою формою цей показник складав 1,43-1,64 кг/хв і був меншим, порівняно з попередніми двома групами відповідно на 0,09-0,14 і 0,22-0,16 кг/хв.

Висновки. Піддослідне поголів'я корів української червоно-рябої молочної породи є придатним до експлуатації в умовах сучасних технологій виробництва молока, характеризується добре розвиненим за функціональними властивостями вименем, має високу молочну продуктивність. Разом з тим показники мінливості вивчених ознак свідчать про подальшу можливість їх удосконалення засобами відбору та підбору.

Бібліографічний список

1. Плохинский Н.П. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.П. Плохинский // М. : Колос, 1969. – 280 с.
2. Технологія виробництва молока та яловичини: Підручник. / [В.І. Костенко, Й.З. Сірацький, Ю.Д. Рубан та ін.], за ред. В.І. Костенка. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 530 с.
3. Черненко О.І. Характеристика корів української червоної молочної та голштинської порід за морфофункціональними властивостями вимені й молочною продуктивністю / О.І. Черненко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Суми, 2014. – випуск 2/2 (25). – С. 108–111.
4. Шуляр А.Л. Залежність господарсько-корисних ознак корів українських чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід від їх продуктивності // Матеріали III міжнар. нак.-практ. конфер. «Зоотехнічна наука: історія, проблеми, перспективи». – Кам'янець-Подільський: видавець ПП Зволейко Д.Г. 2013. – С. 230–231.

PRODUCTIVE AND TECHNOLOGICAL QUALITIES OF UKRAINIAN RED-RIBBED DAIRY COWS IN THE CONDITIONS OF INDUSTRIAL MILK PRODUCTION

O. Chernenko, O. Golynska

Abstract. *The functional properties of the udder, its shape and milk productivity of Ukrainian red-spotted dairy cows for the first three completed lactations were studied. It was found that the best in morphological and technological characteristics of the udder, milk yield, amount of milk fat were animals with bath-shaped and cup-shaped udders and superior to cows with a rounded shape with a reliable result ($P > 0.95$).*

Keywords: *cows, Ukrainian red-spotted dairy breed, milk productivity, technological qualities.*